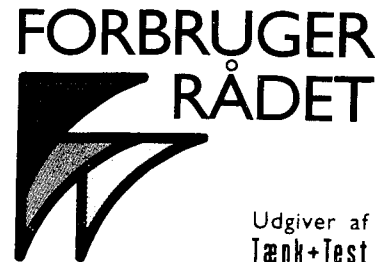

Fiolstræde 17 ■ Postboks 2188 ■ DK-1017 København K
Telefon: 77 41 77 41 ■ Telefax: 77 41 77 42 ■ Email: fbr@fbr.dk

Europaudvalget
Folketinget
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K

Udgiver af
Tænk+Test

Villy Dyhr
Dok. FBR Lib:9976.1/ph

7. november 2002

Møde i Europaudvalget 8. november 2002

På Europaudvalgets møde fredag den 8. november 2002 kl. 11 er bl.a. følgende på dagsordenen:

1. Modtagelse af deputation: DKUUG og Softwarepatenter.dk vedrørende softwarepatenter
2. Rådsmøde (konkurrenceevne) den 14.-15. november 2002

Se vedlagte bilag, hvor Forbrugerrådet kommenterer udvalgte punkter på dagsordenen:

1. Modtagelse af deputation: DKUUG og Softwarepatenter.dk vedrørende softwarepatenter

Brev af 14. oktober 2002 til Europaudvalget:

Forbrugerrådet er ikke enig i den antagelse, at patenter skulle være et afgørende incitament for at sikre investering og innovation inden for softwareindustrien. De sidste årtiers rivende udvikling inden for området er sket uden grundlag i patentering, og ikke mindst inden for "open source" er udviklingen i fuld gang på trods af, at "open source" netop er baseret på åbne kildekoder og frihed for den enkelte bruger til at bruge og ændre i programmerne.

Set fra en forbrugersynsvinkel er softwarepatenter heller ikke en fordel, da patenter kan blive en bremseklods for interoperabiliteten, altså evnen til at udveksle dokumenter lavet i forskellige programmer. Forbrugerrådet vil gerne opfordre til, at det undersøges grundigt, hvor stort dette problem faktisk er og kan risikere at blive.

Hvad angår hensynet til en klar retstilstand, er det Forbrugerrådets holdning, at en sådan kan opnås ved at gøre det klart, at software ikke kan patenteres.

2. Rådsmøde (konkurrenceevne) den 14.-15. november 2002

- *Pkt. 15. (Evt.) Forslag til Direktiv om ændring af direktiv 2000/13/EØF med hensyn til angivelse af ingredienser i levnedsmidler - (evt.) politisk enighed / åben debat*

Bilag vedlægges ikke.

Forbrugerrådet finder det positivt, at allergenmærkningen forbedres i forslaget, og at 25%-reglen afskaffes. Ændringen i kompromisforslaget af 5%-reglen til en 2%-regel er en forbedring, men For-

brugerrådet mener stadig, at alle ingredienser bør mærkes ved deres rette navn og ikke som kategoribetegnelser. Dette kan bl.a. have betydning for allergikere, der er allergiske over for ingredienser, der ikke er omfattet af allergenlisten.

- *Pkt. 16. Opfølgning på grønbogen om forbrugerbeskyttelse inden for Den Europæiske Union - fremskridtsrapport*

Brev af 30. august 2002 til Forbrugerstyrelsen:

Forbrugerrådet hilser Kommissionens forslag om et rammedirektiv om god markedsføringskik velkommen. Dog gør Forbrugerrådet opmærksom på, at Kommissionens forslag lægger op til et langt snævrere beskyttelsesniveau end det, vi eksempelvis kender fra nordisk lovgivning. Det er derfor afgørende, at indholdet drøftes indgående med nationale myndigheder og organisationer, inden der tages yderligere skridt til regulering. Endelig bemærkes, at Forbrugerrådet tager kraftigt afstand fra princippet om gensidig anerkendelse, som knæsesættes i direktivet.

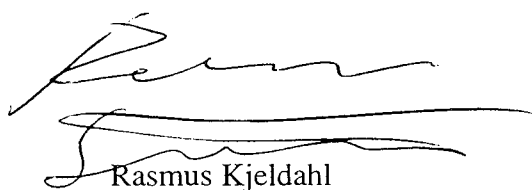
Forbrugerrådet gør fortsat opmærksom på vigtigheden af, at forslaget om forordningen om salg fremmede foranstaltninger behandles sammen med direktivforslaget, og skal i den forbindelse rose regeringens opfordring til at afvente vedtagelsen af forordningsforslaget.

- *Pkt 17. (Evt.) Forslag til direktiv om forbrugercredit (revision af Direktiv 87/102/EØF) - præsentation ved Kommissionen og fremskridtsrapport ved formandskabet / åben debat*

Brev af 28. oktober 2002 til Justitsministeriet:

Forbrugerrådet hilser det velkomment, at direktivet på visse områder etablerer en bedre forbrugerbeskyttelse for de europæiske forbrugere. Forbrugerrådet er imidlertid stærkt bekymret for, at en generel indførelse af maksimumharmonisering på det niveau, som det foreliggende direktivudkast foreslår, på centrale områder vil medføre en væsentlig forringelse af forbrugerbeskyttelsen i Danmark og andre medlemsstater.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl
Direktør

Villy Dyhr
Afdelingschef

Folketingets Europaudvalg
Att: Claus Larsen Jensen
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

14. oktober 2002

Svar til Europaudvalget om softwarepatenter

Hermed Forbrugerrådets svar på brev af 26. september 2002, hvori Forbrugerrådet anmodes om at komme med en udtalelse vedrørende skrivelserne "PROSA siger nej til softwarepatenter", PROSA, SSLUG og DKUUG's fælles brev til Europaudvalget vedrørende Kommissionens direktivforslag om patentering af computerimplementerede opfindelser (softwarepatenter) og samme organisationers fælles skrivelse til formanden for EF-specialudvalget for tekniske handelshindringer.

Det omdiskuterede forslag til direktiv fra Europa-Parlamentet og Rådet om computerimplementerede opfindelsers patenterbarhed, KOM (2002) 92, drejer sig om harmonisering af reglerne for patentering af computer-implementerede opfindelser og ønsket om en definition af, hvornår en softwareopfindelse kan patenteres.

Formålet med direktivet er at skabe en klar retstilstand i EU for i hvilket omfang software kan patenteres, samtidig med at der skabes et incitament til investering og innovation i den europæiske industri.

Forbrugerrådet hæfter sig i denne forbindelse ved to ting:

1. Hvad angår den antagelse at patenter på software skulle være et afgørende incitament til investering og innovation indenfor softwareindustrien er Forbrugerrådet uenig. De sidste årtiers rivende udvikling indenfor ebd-området er sket uden grundlag i patentrettigheder og store dele af den nuværende udvikling sker indenfor "open source" software, der netop er baseret på åbne kildekoder, frihed for den enkelte bruger til at bruge programmerne, frihed til at ændre i programmerne og ret til distribution.¹

---

¹ Se "Open source software - i den digitale forvaltning", Teknologirådet, oktober 2002

Der er absolut intet der tyder på, at brug af patenter skulle være nødvendigt for at skabe incitament til, at der fortsat vil ske en utrolig stor og ikke mindst hurtig udvikling på softwareområdet. Tværtimod er der en foruroligende stor risiko for, at patenter kan blive en direkte bremse på udviklingen.

Dette skyldes bl.a., at software består af programmer og programdele, der udgør et sprog til bearbejdning af abstrakt information, altså data. Mange af de samme programdele bruges vidt forskelligt afhængigt af i hvilken i sammenhæng de optræder i. Programmer, der benyttes til vidt forskellige formål, indeholder derfor ofte få en del fælleselementer. Dette medfører også, at udvikling af ny software gerne bygger på en videreudvikling af allerede eksisterende programdele. Der bygges med andre ord ovenpå allerede eksisterende mursten også i de tilfælde, hvor det endelige resultat tjener fuldstændig andre formål end de allerede udviklede programmer. Hvis enkelte programdele (eller byggesten) patenteres betyder det en begrænsning i mulighederne for at udvikle ny software, da det herefter kun er den virksomhed, der har patentet, der kontrollerer benyttelsen af den pågældende programdel eller byggesten. Hvis en programmør har behov for at bruge en programdel med netop denne funktion, er vedkommende nødt til at købe sig lov til at bruge den patenterede programdel eller udvikle "udenom", dvs. starte et skridt længere tilbage, hvilket i begge tilfælde betyder øgede og i nogle tilfælde alt for høje omkostninger til at innovationen fuldføres.

For open source softwaregrupper og for små og mellemstore virksomheder betyder dette, at patenter godt nok i første omgang vil give dem en vis beskyttelse som leverandører til større virksomheder, men til gengæld vil begge grupper få meget vanskeligt ved at markedsføre deres egne produkter, da de i stigende grad vil indeholde patenterede programdele.

Dertil kommer, at det på nuværende tidspunkt er muligt selv for et ganske lille antal programmører at udvikle programmer, der kan konkurrere med de store virksomheder. Webserverprogrammet Apache bliver ofte nævnt som eksempel på dette. Dominerende virksomheder kan imidlertid forhindre denne udvikling ved at tage patenter på centrale programdele. Det er derfor generelt i de store virksomheders interesse at have softwarepatenter, da de med disse kan forhindre mindre producenter og open source grupper i at udvikle sig til egentlige konkurrenter.

Patenter er kun til gavn for samfundet, hvis der er tale om opfindelser eller innovationer, der ellers ikke var blevet gjort eller var blevet holdt effektivt hemmelige. Spørgsmålet er om patenter på software fører til mere eller mindre innovation på området. Open Source software er nået så vidt, at man i dag kan skabe en fuld funktionsdygtig arbejdsstation alene baseret på open source software. Ligeledes er komplicerede programmer som styresystemet Linux er udarbejdet som open source software. Open source tilhængere betragter patenter på software som en

hæmsko for udvikling og spredning af ny viden indenfor området.² Det skyldes at open source software udvikles af frivillige, der ikke tjener på deres bidrag til udviklingen og derfor heller ikke har økonomisk grundlag for at kunne betale for patenterede metoder.

Det er altså ikke et faktum, at manglende mulighed for patentering automatisk betyder manglende innovation indenfor software. Tværtimod kan patenter blive en bremseklo for mindre virksomheders mulighed for at konkurrere med de dominerende softwarevirksomheder som Microsoft. Derimod vil udviklingen af software som open source betyde, at man undgår en del af de ovennævnte begrænsninger for kreativitet og udvikling.

Der er da heller ikke noget, der tyder på, at muligheden for patentering af software automatisk medfører større innovation. Flemming Bjerke (se nedenfor) henviser til en amerikansk undersøgelse af James Bessen og Eric Maskin, der viser, at der ikke er nogen statistisk påviselig forøgelse af innovationen hos de mest patenterede amerikanske virksomheder efter indførelsen af softwarepatenter i USA.

Set fra forbrugersynsvinkel er softwarepatenter ikke en fordel. Softwaremarkedet er dominerede af standarder, f.eks. tekstbehandlingsprogrammet Word. Fælles standarder er ofte en fordel for forbrugere, for de gør det muligt for forskellige programmer at "tale sammen", hvilket er afgørende når man f.eks. skal søge information på Internettet eller udveksle dokumenter via e-mails. I modsætning til de fleste standarder vi kender er softwaremarkedets dominerende standarder ikke branchebestemte standarder, men standarder sat af Microsoft ved hjælp af deres dominerende markedsposition. Dette er problematisk i det øjeblik Microsoft får lov at tage patent på disse standarder og dermed kan forhindre konkurrerende programpakker og programmer i at kommunikerer med Microsoft-produkter. For den enkelte forbruger betyder dette at man reelt ikke har noget valg når det gælder computer-løsninger, da store dele af Internettes hjemmesider og ikke mindst hele den offentlige sektor er domineret af Microsoft programmer. Man vil med andre ord som forbruger være tvunget til at købe software fra Microsoft, hvis man vil have adgang til størstedelen af den information vi alle bliver mere og mere afhængige af.

Vil man bevare konkurrencen på edb-området, hvilket vil være til både samfundets og den enkelte forbrugers bedste, bør dominerende virksomheder som Microsoft ikke have mulighed for at tage patent på centrale afgørende programdele.

2. Hvad angår hensynet til en klar retstilstand er det Forbrugerrådets holdning, at en sådan opnås ved at gøre det klart at software ikke kan patenteres. Dermed vil man undgå de begrænsninger for innovation og den risiko for monopoler i IT-sektoren som patenter vil

---

² Se "Open source software - i den digitale forvaltning" s.15, Teknologirådet, oktober 2002

medføre og som på længere sigt kan have alvorlige informationsmæssige og dermed demokratiske konsekvenser. Selv om direktivet ifølge sit formål har til hensigt at sikre retstilstanden for små og mellemstore virksomheder, er der derfor ikke belæg for at mene, at patenter vil bidrage til beskyttelse for små og mellemstore virksomheders mulighed for at klare sig i konkurrence med de dominerende virksomheder.

Direktivet er blevet kritiseret af førende eksperter indenfor området. Flemming Bjerke og Jens Hoff, der begge er bidragsydere til den del af Magtudredningen, der handler om sammenhængen mellem informationsteknologi, videnssamfund og demokrati, kritiserer således stærkt direktivets forslag om softwarepatenter. Bjerke betegner det som dybt problematisk for samfundet og forudser, at det vil blive de største og stærkeste, der kommer til at sætte vilkårene for IT-udviklingen. Hoff forudser ligeledes at direktivet vil skubbe til en udvikling, hvor få store selskaber som Microsoft i stigende omfang vil diktere tempoet og retningen for den informationsteknologiske udvikling.³

På denne baggrund kan Forbrugerrådet støtte op om PROSAs Udtalelse "PROSA siger nej til software-patenter", om PROSA, SSLUG og DKUUG's fælles brev til Europaudvalget vedrørende Kommissionens direktivforslag om patentering af computerimplementerede opfindelser (softwarepatenter) og om indstillingerne i samme organisationers fælles skrivelse til formanden for EF-specialudvalget for tekniske handelshindringer.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl

Direktør

---

³ Mandag Morgen nr. 34, 7. Oktober 2002

Forbrugerstyrelsen
Amagerfælledvej 56
2300 København S

Att.: Susanne Bo Christensen

Udgiver af
Tænk+Test

Anette Høyrup
Dok. FBR Lib:7179.1/ph

30. august 2002

Kommissionens opfølgingsmeddelelse til grønbogen om forbrugerbeskyttelse i EU (KOM(2002) 289 endelig udg.)

Med henvisning til Forbrugerstyrelsens brev af 9. juli 2002, sag nr. 2002-1351/1-227, skal Forbrugerrådet hermed fremkomme med sine bemærkninger.

Forbrugerrådet hilser Kommissionens forslag om et rammedirektiv velkommen, da en bred generalklausul om god markedsføringsskik er nødvendig for at sikre en ensartet forbrugerbeskyttelse i hele EU. Forbrugerrådet er enig i, at EU-harmoniseringen skal ske via fleksible instrumenter, men mener, at rammedirektivet først og fremmest skal ses som et sikkerhedsnet, som har til formål at udfylde de huller, hvor den eksisterende lovgivning i EU ikke er tilstrækkelig. Forbrugerrådet er derfor uforstående over for Kommissionens forslag om maksimalharmonisering på området, og vi må advare imod et sådant skift i forbrugerpolitikken fremover.

Forbrugerrådet er af den opfattelse, at den fremtidige proces omkring udarbejdelse af et rammedirektiv kræver en ibundgående undersøgelse af forskellige lovgivninger, herunder nationale retningslinjer og praksis. Derfor støtter Forbrugerrådet Kommissionens plan om at nedsætte en ekspertgruppe, som kan foretage en sammenlignende undersøgelse af lovgivningen, og som kan bistå Kommissionen med forskellige opfattelser af god markedsføringsskik.

1. Generalklausulen

Forbrugerrådet støtter, at lovens anvendelsesområde baseres på det brede begreb "rimelig handelspraksis" og således ikke "vildledende praksis", som derimod skal indgå som en bestanddel. Imidlertid er det en forudsætning for Forbrugerrådets opbakning, at Kommissionen bestræber sig på at følge det højeste forbrugerbeskyttelsesniveau ved en EU-harmonisering. Kommissionens fire forslag til kategorier af "urimelig praksis", som skal supplere generalklausulen, lægger umiddelbart op til et langt snævrere beskyttelsesniveau end det, vi eksempelvis kender fra nordisk lovgivning. Forbrugerrådet må endvidere gøre opmærksom på, at en *udtømmende* række af kategorier er i modstrid med den normale juridiske forståelse af en generalklausul med virke som et sikkerhedsnet, hvorfor vi heller ikke kan tilslutte os dette.

Forbrugerrådet skal opfordre til, at følgende kategorier som minimum supplerer den europæiske generalklausul:

- forbud mod urimelige aftalevilkår ved køb af varer og tjenesteydelser.
- forbud mod påtrængende, udnyttende eller besværliggørende markedsføringsforanstaltninger bør supplere forslaget om utilbørlig påvirkning.
- forbud mod salg af farlige eller underlødige produkter, som er forbudt efter anden lovgivning eksempelvis på grund af manglende godkendelse eller lign.
- forbud mod skjult reklame, herunder produkt placement.
- beskyttelse af den personlige integritet og privatlivets fred, så som brug af billeder af personer i reklameøjemed uden samtykke.
- forbud mod vildledning i forbindelse med sammenlignende reklame (integrering af minimumsdirektivet om sammenlignende reklame).
- forbud mod at yde tilgift i forbindelse med salg af varer eller tjenesteydelser.
- forbud mod købsbetingede konkurrencer, sekundært rettet mod børn og unge.

For så vidt angår de sidste to forslag til kategorier, er det åbenbart, at indholdet i stedet er omfattet forordningen om salgsfremmende foranstaltninger. Da rammedirektivet har til hensigt at regulere markedsføringsretten bredt, mener Forbrugerrådet, at rammedirektivet bør indbefatte forordningens indhold, således at Kommissionen integrerer de to dokumenter i ét.

Afslutningsvis bemærkes, at Forbrugerrådet er af den opfattelse, at generalklausulen også skal fokusere på enkelttilfælde og ikke kun på praksis, som skader forbrugernes interesser generelt. Eksempelvis er det vigtigt, at urimelige aftalevilkår, såvel i enkeltstående kontrakter som i standardkontrakter, er omfattet generalklausulen.

2. Forbrugerskadetest

Forbrugerrådet er umiddelbart tilhænger af en såkaldt forbrugerskadetest, som kan være med til at hindre skadelige aktiviteter rettet mod børn. Dog fremgår det ikke klart af Kommissionens forslag, hvordan testen skal defineres, eller hvordan og hvornår den skal komme til anvendelse. Forbrugerrådet vender gerne tilbage med bemærkninger, så snart forslaget er uddybet.

3. Oplysningspligt

Forbrugerrådet er positivt stillet over for en øget oplysningspligt i forbindelse med salg af varer og tjenesteydelser. Imidlertid må det påpeges, at øget information ikke kan afløse grundlæggende forbrugerbeskyttelse inden for markedsføringsområdet. Eksempelvis kan information ikke hindre aggressiv eller lokkende reklame eller urimelig kontraktsindgåelse.

Endelig er der risiko for, at de forbrugere, som kan have et særligt beskyttelsesbehov på området, ikke får tilstrækkelig gavn af øget information.

4. Princippet om gensidig anerkendelse

Grønbogen lægger op til, at princippet om gensidig anerkendelse skal knæsesættes i direktivet. Det fremgår imidlertid ikke klart, på hvilke områder princippet skal finde anvendelse, herunder om det skal virke ved siden af direktivet, eller om det skal integreres i direktivet. Forbrugerrådet tager kraftigt afstand fra dette princip, som kan bruges til at eliminere national praksis om god markedsføringsskik. I forbindelse med grænseoverskridende handel, som spås at stige i fremtiden, medfører et princip om gensidig anerkendelse, at nationale forbrugere vil blive mødt med aggressiv markedsføring fra udenlandske butikker, samtidig med at danske erhvervsdrivende konkurrencemæssigt stilles dårligere.

5. Ikke-bindende vejledninger

Kommissionen opererer både med vejledninger, kodekser og inddragelse af berørte parter, uden det dog er klart, hvordan de enkelte begreber skal defineres og anvendes. Forbrugerrådet går ind for den påtænkte udarbejdelse af vejledninger med henblik på at skabe klarhed på området, sikre fleksibilitet og lette tilpasning af lovgivningen. For at kunne opnå et tilfredsstillende resultat er det dog vigtigt, at vejledningerne er udarbejdet med ligelig repræsentation af erhvervs- og forbrugerorganisationer.

For så vidt angår den ikke-bindende karakter, må Forbrugerrådet påpege risikoen for, at vejledningerne ikke får den effekt, som er nødvendig for at sikre en tilstrækkelig forbrugerbeskyttelse. Ikke mindst i lande, som hidtil har haft et højt beskyttelsesniveau, vil manglende efterlevelse få negative konsekvenser. Forbrugerrådet må derfor opfordre til, at vejledninger, kodekser eller lignende indgår i et bindende regelsæt, og at manglende efterlevelse under alle omstændigheder betragtes som værende i strid med god markedsføringsskik og dermed karakteriseres som en overtrædelse af rammedirektivet med de deraf følgende konsekvenser.

Henset til Forbrugerstyrelsens korte frist i forhold til Kommissionens endelige høring, skal Forbrugerrådet forbeholde sig ret til at fremsende supplerende bemærkninger.

Med venlig hilsen

Anette Høyrup
Cand.jur.

28. oktober 2002

Hørings svar vedr. Kommissionens forslag til forbrugerkreditdirektiv

Hermed fremsendes Forbrugerrådets umiddelbare kommentarer til Kommissionens forslag til harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit. Der sigtes mod en holdningstilkendegivelse til hovedområder i direktivforslaget med relevans for forbrugersagen. Forbrugerrådet vil i den forsatte behandling af direktivforslaget komme med mere uddybende kommentarer til de mange forskellige aspekter, som behandles i direktivet.

Indledningsvis skal Forbrugerrådet understrege, at vi hilser det velkomment, at der på visse områder etableres en bedre forbrugerbeskyttelse for de europæiske forbrugere. Forbrugerrådet er endvidere meget tilfreds med, at det tilstræbes at styrke det indre marked for finansielle virksomheder. Det er vigtigt, at også forbrugerne får mulighed for at udnytte de fordele og velfungerende indre marked kan give. Forbrugerrådet mener, at direktivforslaget er et skridt i den retning.

Maksimumharmonisering

Forbrugerrådet har forståelse for, at det kan være en fordel for både forbrugere og virksomheder, at der eksisterer fælles regler og fremgangsmåder i alle medlemsstaterne. Her tænkes især på de artikler i direktivforslaget, der vedrører definitioner af rentebegreber, parametre og beregningsmetoder, hvor ens regler vil virke fremmende for en direkte sammenligning af kreditprodukter på tværs af landene og derved fremmende for konkurrence på kreditmarkederne.

Forbrugerrådet er imidlertid stærkt bekymret for, at en generel indførelse af maksimumharmonisering på det niveau, som det foreliggende direktivudkast foreslår, på centrale områder vil medføre en væsentlig forringelse af forbrugerbeskyttelsen i Danmark og andre medlemsstater.

For eksempel nyder de danske forbrugere i kraft af kreditaftaleloven en høj grad af forbrugerbeskyttelse, der ikke nødvendigvis kan opretholdes, hvis kreditaftaleloven eller dele af loven

erstattes af det foreliggende direktivforslag. Såfremt direktivet skal baseres på maksimumsharmonisering, må det forudsættes, at forbrugerbeskyttelsesniveauet er på højde med eller over niveauet i det medlemsland, som i den konkrete sammenhæng har den bedste forbrugerbeskyttelse. Det må endvidere sikres, at maksimumsharmonisering ikke forhindrer en effektiv og smidig tilpasning af lovgivningen, hvis der i fremtiden viser sig behov for det.

Oprettelse af centrale databaser

Forbrugerrådet vil gerne advare mod den i direktivet foreslåede oprettelse af centrale nationale databaser til registrering af personlige kreditoplysninger. At samtlige "negative" oplysninger, der vedrører den enkelte forbrugers kreditengagementer *på tværs af* kreditgivere samles i én central database i hvert land, er i sig selv etisk betænkeligt, men at direktivforslaget yderligere medfører, at samtlige kreditgivere i EU-landene vil have adgang til disse data, skaber en situation, hvor man som forbruger vil miste kontrollen med, hvem der er i besiddelse af nogle af individets mest private og personfølsomme data. Dette er ud fra Forbrugerrådets synspunkt fuldstændigt uacceptabelt.

Konsekvenserne af, at databaserne bliver hacket eller på anden måde misbrugt, er tillige uoverskuelige.

Det skal understreges, at direktivforslaget lægger op til en total registrering af alle forbrugere, der har en kredit og ikke kun minoriteten af dårlige betalere, via såkaldte "positive" databaser. Forbrugerrådet mener i den forbindelse ikke, at der skal åbnes mulighed for en central registrering af det flertal af forbrugere, der retmæssigt opfylder deres forpligtigelser som debitorer.

Det bemærkes endvidere, at der ikke er krav om, hvem der kan etablere sådanne databaser. Såfremt det ender med, at de etableres, er det helt afgørende, at de etableres et sikkert og neutralt sted som for eksempel under nationalbankerne eller finanstilsynene.

Udvidet hensyn til kautionister

Forbrugerrådet er tilfreds med, at direktivforslaget sigter på at øge informationsniveauet for kautionister vedrørende de engagementer, de stiller sikkerhed for.

På andre områder søger direktivteksten at begrænse omfanget af sikkerhedsstillelse ved indgåelse af kautionaftaler, hvilket er positivt ud fra et forbrugersynspunkt. For eksempel har artikel 23, stk. 1 til formål at forbyde kautionaftaler, der vedrører tidsbegrænsede kautioner.

Opmærksomheden skal imidlertid henledes på, at Forbrugerrådet og Finansrådet har indgået en aftale om kaution, der i bestræbelserne på at sikre kautionisten er mere vidtgående end direktivforslaget. Da væsentlige dele af aftalen efterhånden er afspejlet i dansk lovgivning, er det

Forbrugerrådets ønske fremover at fastholde dette niveau af forbrugerbeskyttelse. Direktivet må således udvides, så forbrugerbeskyttelsesniveauet i det danske regelsæt sikres.

Årlige omkostninger i procent

Standardmålet for opgørelse af låneomkostninger, ÅOP, er fortsat et centralt område i direktivforslaget, men søges forbedret på nogle få områder i forhold til det nugældende direktiv.

Væsentlige omkostningsområder, der tidligere ikke har været beskrevet, er nu forsøgt defineret og inkorporeret i beregningen. Det drejer sig om omkostninger ved at føre en konto, hvor der både registreres betalings- og kredittransaktioner, omkostninger ved anvendelse og drift af et kort eller et andet betalingsmiddel, som giver mulighed for at foretage betalings- og kredittransaktioner samt omkostninger ved kredittransaktioner generelt. Dette er områder, som også Forbrugerrådet har slået til lyd for skulle indgå i beregningen. Desværre undtager forslaget samtidig disse omkostninger for at skulle indgå i beregningen, i de tilfælde omkostningerne fremgår "klart og tydeligt" af kreditaftalen eller "enhver anden" aftale, der er blevet indgået med forbrugeren.

Det er Forbrugerrådets holdning, at de nævnte omkostninger altid skal indgå i ÅOP-beregningen, også selv om samme omkostninger fremgår separat af kreditaftalen. Hvis omkostningerne ikke altid indgår, vil ÅOP miste en del af sin værdi som sammenligningsstandard for forskellige kredittilbud.

En anden væsentlig omkostning skal dog ifølge forslaget medtages obligatorisk i ÅOP. Det drejer sig om omkostninger i form af forsikringspræmier, der fremover skal indgå i de samlede omkostninger i forbindelse med kreditten i de tilfælde, hvor forsikringen underskrives i forbindelse med indgåelse af kreditaftalen. Forbrugerrådet mener, at det er rigtigt og naturligt at medtage disse omkostninger i beregningen.

Andre aspekter

Andre punkter, hvor direktivforslaget ud fra et forbrugersynspunkt forbedrer, er muligheden for tilbagetrædelse fra kreditaftalen inden for en frist på 14 dage samt skærpede regler for kreditors rettigheder i forbindelse med tilbagetagelse af de i forbindelse med kreditten pantsatte genstande.

Forbrugerrådet finder også rådgivningspligten interessant. Det er i den sammenhæng vigtigt, at direktivet kommer til at afspejle de krav, som blandt andet fremgår af de etiske retningslinier for pengeinstitutter i Danmark, samt de retningslinier Finanstilsynet overvejer i forbindelse med

udstedelse af god skik regler for finansielle virksomheder. Forbrugerrådet vender gerne tilbage med konkrete input til dette.

Forbrugerrådet hilser det velkomment, at der foreslås, at der fastlægges regler for mulighederne for, at debitorrenterne kan variere. Det har i lang tid været uigennemskueligt for de danske forbrugere, med hvilken baggrund bankerne ændrer rentesatserne.

Forbrugerrådet hilser det ligeledes velkomment, at en tidsubegrænset kreditaftale kun kan opsiges med mindst 3 måneders varsel.

Forbrugerrådet er uforstående overfor, at det som foreslået i artikel 33 skal være op til medlemsstaterne at tage stilling til, hvem der har bevisbyrden for, at kreditgiverens forpligtelser er overholdt. Det ansvar skal entydigt placeres hos kreditgiveren.

Endelig er Forbrugerrådet ikke helt afklaret omkring det fornuftige i at friholde realkreditområdet fra direktivets regler. Det kræver en nærmere analyse af fordele og ulemper, inden der tages stilling til dette spørgsmål.

Kortlægning af konsekvenser

Selv om Kommissionen med direktivforslaget ønsker at etablere et højt niveau for forbrugerbeskyttelse på kreditmarkederne indenfor EU-området, er det Forbrugerrådets opfattelse, at national lovgivning i dag på mange af de områder, som behandles i direktivet, yder forbrugerne en bedre beskyttelse. Vedtagelsen af den samlede direktivtekst i sin nuværende udformning må derfor forventes at have en væsentlig negativ effekt på blandt andet det danske niveau for forbrugerbeskyttelse.

Forbrugerrådet opfordrer derfor til, at der igangsættes en undersøgelse, med det formål at kortlægge den bedste nationale forbrugerbeskyttelse for hvert enkelt tema i direktivet. Denne kortlægning må så udgøre den nedre grænse for forbrugerbeskyttelsesniveauet for et direktiv, der kræver maksimumsharmonisering. Alternativt må direktivet alene foreskrive minimumsharmonisering. Konsekvenserne af sidstnævnte bør også belyses nøje.

Med venlig hilsen

Villy Dyhr
Afdelingschef

Kåre Emtoft
Økonom